

“IBR en BVD horen op een modern

Tijdens de masterclasses was er veel ruimte voor vragen en discussie.

Kunnen vogels IBR overbrengen? Moet je een oorbiopt voor BVD-onderzoek nemen vóórdat het kalf biest heeft gehad? En als ik eenmaal ‘vrij’ ben, moet ik dan toch blijven enten? Melkveehouders vroegen de specialisten van de GD en MSD het hemd van het lijf tijdens de masterclasses IBR en BVD afgelopen najaar. *GD Herkauwer* was aanwezig in Alkmaar.

Van tevoren was al aangekondigd dat er veel ruimte zou zijn voor vragen en discussie. En van die ruimte werd goed gebruik gemaakt. Dr. Jet Mars (GD), dr. Han Hage (GD) en drs. Henk Kuijk (MSD) namen dan ook alle tijd om veel uitleg te geven en vragen zo goed mogelijk te beantwoorden. BVD en IBR, en vooral de aanpak daarvan – al dan niet op landelijk niveau –, staan volop in de belangstelling, zoveel werd wel duidelijk.

Jet Mars, rundveedierenarts bij de GD: *“BVD-virusdragers zitten van kop tot staart vol met virus. Wil je BVD-vrij worden, dan moet je van de dragers af.”*

De D via diarree

“Omdat BVD staat voor Bovine Virus Diarree, denkt men vaak dat er wel diarree bij zal komen kijken, maar dat is lang niet altijd zo”, begint Jet Mars, deskundige op het gebied van BVD. “Diarree kan een verschijnsel zijn, maar de dieren kunnen ook alleen wat griepiger zijn, neus-uitvloeiing en/of een verminderde melkproductie hebben. Ook kunnen verwerpen of doodgeboorte voorkomen. Feit is dat de klachten soms heel ‘vaag’ zijn en op van alles en nog wat kunnen wijzen; je weet dus nooit of je BVD hebt voordat je het getest hebt.”

BVD-virusdragers

Ook een BVD-virusdrager, die volgens Mars ‘van kop tot staart’ vol zit met virus, herken je lang niet altijd. “Zo’n kalfje kan er bij de geboorte gewoon gezond uitzien, maar wel non-stop het virus uitscheiden en zo een hele koppel besmetten. Wil je BVD-vrij worden, dan moet je van de

Han Hage, rundveedierenarts bij de GD: *“Het IBR-virus is familie van het herpesvirus dat bij mensen een koortslip veroorzaakt. Net als bij een koortslip kan het virus, bijvoorbeeld als een koe stress heeft, na verloop van tijd weer actief worden.”*

dragere af.” BVD-virusdragers zijn op te sporen via bloedonderzoek of oorbiopten. “Voordeel van oorbiopten is dat je ze meteen na de geboorte kunt nemen. Met bloedonderzoek moet je een maand wachten omdat de BVD-afweerstoffen van

melkveebedrijf niet thuis"

de moeder via de biest bij het kalf in het bloed komen. Dit zorgt ervoor dat het BVD-virus als het ware 'verstopt' wordt voor de test." Op de vraag of je het oorbiopt dan moet nemen vóórdat het kalf de eerste biest heeft gehad, antwoordt Mars: "Nee, in een oorbiopt zit nauwelijks bloed; biestafweerstoffen zitten hier dus niet in de weg."

C.P. van Schie, melkveehouder uit Burgerbrug: *"Wij zijn BVD-vrij, maar blijven toch enten. Enten kost geld, maar ik zie het als een soort verzekeringspremie. Een BVD-uitbraak kost nog veel meer geld."*

BVD-vrij blijven

Ook over het traject ná het BVD-vrij worden werd tijdens de masterclass uitvoerig doorgesproken. Vraag hierbij was onder andere wat je allemaal kunt doen om vrij te blijven. "Ik blijf enten", aldus een van de deelnemers. "Je kunt wel vrij zijn, maar je weet niet wat je buurman doet. Enten kost geld, maar BVD op je bedrijf kost nog veel meer. Als je eenmaal vrij bent is je er alles aan gelegen dat je ook vrij blijft." "Vrij worden is één, vrij blijven is inderdaad twee", aldus Mars. "Je moet je vrij-status blijven bewaken via tankmelk- en bloedonderzoek, daarnaast zijn hygiënisch werken en een gesloten bedrijfsvoering natuurlijk belangrijk." "En het zou natuurlijk mooi zijn, zolang het landelijk nog niet geregeld is, dat je bijvoorbeeld als groepje burens wel regelt dat je allemaal BVD-vrij bent", vult Henk Kuijk van MSD aan.

Koortslip

Als het gaat over IBR, maakt Han Hage een voor velen verhelderende vergelijking met een koortslip bij mensen: "Als een koe zichtbare klachten heeft van IBR, dan

gaat het met name om neusuitvloeiingen, speeksel, een ontstoken keel, ontstoken slijmvliezen en soms ook verwerpers. De koe maakt afweerstoffen aan en knapt weer op, maar het virus blijft aanwezig in de zenuwknoopen. Net als bij een koortslip kan het virus, bijvoorbeeld als een koe stress heeft, na verloop van tijd weer actief worden. Een koe scheidt het virus dan opnieuw uit en is ook weer besmettelijk."

Vogels

Ook bij IBR rijst de vraag wat de garantie van een vrij-status is. Kunnen vogels het virus bijvoorbeeld weer op je bedrijf brengen? "Vogels spelen geen rol in de overdracht. Bij bedrijven die hun management goed op orde hebben, een gesloten bedrijfsvoering hebben en de juiste preventieve (hygiëne)maatregelen nemen, komt insleep eigenlijk nauwelijks voor", aldus Hage. "Er zijn ongeveer 5.000 IBR-vrije bedrijven in Nederland. Hiervan raakt slechts 0,1-0,5% opnieuw geïnfecteerd." En blijven al die bedrijven ook enten tegen IBR? "De meeste vaccinatie vindt plaats op niet-vrije bedrijven, maar 5-10% van de vrije bedrijven ent nog wel, bijvoorbeeld vanwege de burens."

Henk Kuijk, rundveedierenarts van MSD Animal Health: *"Als ik morgen 'minister van diergeneeskunde' zou zijn, zou ik zorgen dat de BVD-bestrijding verplicht werd, en de IBR-bestrijding de dag erna. En de dag daarna zorg ik dat de melkprijs met 10 cent omhoog gaat."*

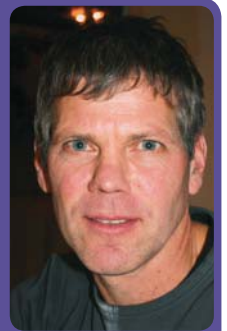

BVD ent je niet weg

Over dat vaccineren werd uiteraard uitgebreid doorgesproken met Henk Kuijk van MSD. Kuijk besprak een aantal recente

praktijkgevallen, waarbij het steeds de vraag was hoe je, door een combinatie van vaccineren, het doen van onderzoek, het verwijderen van dragers en het nemen van management- en hygiëne maatregelen, vrij kunt worden en blijven. "Het gaat altijd om een combinatie van deze zaken", aldus Kuijk. "Want je kan bijvoorbeeld wel tegen BVD vaccineren, maar een drager ent je niet weg; die kun je tien keer vaccineren, maar het blijft een gevaarlijke tante. En je kan wel vrij worden, maar als je daarbij bijvoorbeeld geen rekening houdt met de situatie op het bedrijf van de burens, dan is stoppen met enten ook vragen om problemen."

Nico Olsthoorn, melkveehouder uit Vijfhuizen: *"Ik ent wel tegen BVD, maar dat betekent niet dat ik het niet heb. Ik wil meer duidelijkheid, daarom ga ik binnenkort een BVD QuickScan doen. Je kunt niet weten of je het hebt, voordat je getest hebt. Gezond vee staat bij mij voor alles en BVD is een ziekte die je uit moet zien te bannen."*

Lappendeken

"Nederland is een lappendeken als het om IBR en BVD gaat", aldus Kuijk. "Er zitten bedrijven met het virus naast bedrijven die al jaren vrij zijn, dat is een hele ongunstige situatie. In veel van de ons omringende landen loopt een verplicht programma om IBR en BVD te bestrijden of is men bezig met de voorbereiding van zo'n programma. Dat is als je het mij vraagt de beste manier om korte metten te maken met IBR en BVD. Op een modern melkveebedrijf horen IBR en BVD niet thuis, zeker niet als je na 2015 ook nog melkveehouder wilt zijn."